

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců JUDr. Miluše Doškové a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce: **T. Ch.**, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, PP 21/OAM, Praha 7, o kasační stížnosti proti rozsudku Krajského soudu v Brně, ze dne 22. 12. 2004, č. j. 36 Az 886/2003 - 21,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žalovanému **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Odměna advokátky JUDr. Radany Pekárkové **se určuje** částkou 2558,50 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností napadl žalobce (dále označován jako „stěžovatel“) nadepsaný rozsudek krajského soudu, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 10. 2003, č. j. OAM-4358/VL-10-ZA04-2003. Tímto rozhodnutím mu nebyl udělen azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), žalovaný dále rozhodl, že se na stěžovatele nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu.

Ve své kasační stížnosti stěžovatel namítá, ve smyslu ust. § 103 odst. 1 písm. a) zák. č. 150/2002 Sb., v platném znění (dále jen „s. ř. s.“), že krajský soud nesprávně posoudil právní otázku týkající se interpretace a aplikace ustanovení § 12 zákona o azylu.

Dle stěžovatelových slov musí být ustanovení § 12 zákona o azylu interpretováno v souvislosti s ustanovením § 2 odst. 5 zákona o azylu. Stěžovatel uvádí, že z konstantní judikatury vyplývá, že za pronásledování se pro účely zákona o azylu považuje ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady ve státě, jehož je cizinec státním občanem, nebo státu posledního trvalého bydliště v případě osoby bez státního občanství, nebo pokud tento stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním. Nositeli pronásledování tak nemusí být nutně složky státní moci, ale i soukromé osoby, skupiny osob, či nelegální struktury za podmínky, že jejich jednání nese znaky pronásledování ve smyslu § 12 zákona o azylu a vztah státní moci k jednání těchto osob je výše popsaného charakteru. Závěr krajského soudu, podle něhož musí být prokázáno, že původ obav subjektu usilujícího o poskytnutí ochrany formou azylu spočívá prokazatelně v perzekuci ze strany státu, pak dle stěžovatele nekoresponduje se zákonnou charakteristikou pojmu pronásledování a rovněž i s výkladem příslušných ustanovení zákona o azylu vyjádřeným v současné i recentní judikatuře. Stěžovatel dále odkazuje na čl. 65 Příručky k postupům a kritériím pro určování právního postavení uprchlíků vydané Úřadem Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky v Ženevě v roce 1992 (dále jen „Příručka“), který uvádí, že: „pronásledování se za normálních okolností týká kroků, které podnikají úřady nějaké země. Může však vycházet také od některých složek obyvatelstva, které nerespektují normy stanovené v zákonech dotyčné země. Tam, kde místní obyvatelstvo páchá závažné diskriminační či jinak postihující činy, mohou být tyto považovány za pronásledování, pokud je úřady vědomě tolerují nebo odmítají, či jsou neschopné zajistit účinnou ochranu.“ Stěžovatel rovněž nepovažuje za správný názor krajského soudu, že by ochrana formou azylu měla být poskytována pouze občanu prchajícímu ze své vlasti před výše popsaným výkonem státní moci, jenž se sám stal obětí bezpráví. Stěžovatel v této souvislosti odkazuje na čl. 43 Příručky, který uvádí: „To, co se stalo např. jeho přátelům a příbuzným i dalším členům stejné rasové nebo společenské skupiny, může klidně ukazovat, že jeho obavy v tom smyslu, že se dříve nebo později sám stane obětí pronásledování, jsou opodstatněné. Relevantní jsou zákony země původu a zejména jejich způsob aplikace.“ Stěžovatel dále konstatuje, že důvody, které uvedl v průběhu správního řízení, jsou podřaditelné pod skutkovou podstatu § 12 zákona o azylu, resp. minimálně představují důvody pro vztažení překážky vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu.

Stěžovatel ve své kasační stížnosti také namítá, že žalovaný porušil zákon v ustanovení týkajících se vedení řízení před správním orgánem, konkrétně ust. § 3 odst. 3 správního řádu, neboť se jeho žádostí nezabýval odpovědně a svědomitě; ust. § 3 odst. 4 téhož zákona, protože nevyšel ze spolehlivě zjištěného stavu věci a nevedl azylové řízení tak, aby posílil jeho důvěru ve správnost svého rozhodování a napadené rozhodnutí nepovažuje za přesvědčivé; dále ust. § 32 odst. 1, neboť nezjistil přesně a úplně skutečný stav věci a za tím účelem si neopatřil potřebné podklady pro rozhodnutí; ust. § 46, protože napadené rozhodnutí není v souladu se zákony a nevyšlo ze spolehlivě zjištěného stavu věci a § 47 odst. 3, kdy ho odůvodnění napadeného rozhodnutí nepřesvědčilo o jeho správnosti a žalovaný se v něm nevypořádal se všemi provedenými důkazy.

Současně v rámci kasační stížnosti požádal stěžovatel o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Žalovaný ve svém vyjádření sděluje, že s ohledem na stěžovatelovy azylově irelevantní důvody neakceptuje stěžovatelem uplatněné kasační důvody, jimiž vyjadřuje

nesouhlas s výkladem azylového zákona v odůvodnění rozsudku. U stěžovatele, dle vyjádření žalovaného, nelze shledat ani takový způsob pronásledování, který by vycházel nikoli od státu, nýbrž od složek obyvatelstva a byl by úřady vědomě tolerován nebo by úřady odmítaly či nebyly schopné zajistit účinnou ochranu stěžovatele. Žalovaný uvádí, že interpretace a aplikace ust. § 12 zákona o azylu byla vůči stěžovateli provedena správním orgánem i soudem správně.

Ze správního spisu žalovaného Nejvyšší správní soud zjistil, že návrh na zahájení řízení o udělení azylu podal stěžovatel dne 2. 9. 2003 a pohovor k tomuto návrhu s ním byl proveden dne 13. 10. 2003. Jako důvod své žádosti o azyl uvedl, že v Mongolsku nemohl získat zaměstnání a měl tam existenční problémy. Tvrdil, že měl snoubenku, se kterou má dítě, ale její příbuzní byli proti jejich sňatku a stále ho napadali. Uvedl, že řešit své problémy přestěhováním v rámci Mongolska se nepokoušel a raději odcestoval do České republiky, kde od roku 2000 žije jeho sestra. Konstatoval, že žádá o azyl, aby si zlegalizoval pobyt v ČR. V průběhu výše zmíněného pohovoru tyto důvody dále konkretizoval a uvedl, že se nechce vrátit do Mongolska a hodlá zde pracovat, aby mohl finančně podporovat svou matku a dva sourozence, kteří žijí v Mongolsku. Potíže s rodinou své snoubenky upřesnil tak, že mu pouze bránili, aby se s ní stýkal. S žádostí o pomoc se nikam nezkoušel obrátit.

Krajský soud se ve svém rozsudku ztotožnil se skutkovými i právními závěry žalovaného vyslovenými v žalobou napadeném správním rozhodnutí. V odůvodnění konstatoval, že námitky stěžovatele, že došlo k porušení ustanovení správního řádu o řízení před správním orgánem, jsou nedůvodné, zvláště když byly vzneseny jen v obecné rovině a stěžovatel je nijak nekonkretizoval. Stěžovatelem uváděné důvody pak žalovaný, dle krajského soudu, podrobně zhodnotil a správně posoudil jako nepodřaditelné pod důvody uvedené v ust. § 12 zákona o azylu. V otázce udělení či neudělení humanitárního azylu se pak žalovaný pohyboval v zákonem stanovených mezích a krajský soud se ztotožnil s názorem, že stěžovatel nesplňuje podmínky uvedené v § 14 zákona o azylu.

Kasační stížnost je podle § 102 a násl. s. ř. s. přípustná a podle jejího obsahu jsou v ní namítány důvody odpovídající ustanovením § 103 odst. 1 písm. a), b), s. ř. s., neboť stěžovatel jednak namítá, že žalovaný a krajský soud nesprávně interpretovali právní pojmy obsažené v zákoně o azylu [§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.], a jednak namítá že žalovaný porušil zákon v ustanovení týkajících se vedení řízení před správním orgánem [§ 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., pod toto ustanovení však stěžovatel svoji námitku výslovně nepodřazuje]. Rozsahem a důvody kasační stížnosti je Nejvyšší správní soud podle § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde jsou stěžovatelé chráněni před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie

platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) - ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatelů žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. zjevně není dán. Námitka, že krajský soud a žalovaný porušili zákon v ustanovení týkajících se vedení řízení před správním orgánem, je zcela nekonkrétní; stěžovatel ani v náznacích neuvádí, čím konkrétně došlo k porušení jím uvedených ustanovení správního řádu. Nejvyšší správní soud se proto takovouto námitkou nemohl věcně zabývat. Jen pro úplnost lze nad rámec nosných důvodů rozhodnutí poznamenat, že řízení před správním orgánem probíhalo v souladu s příslušnými zákonnými ustanoveními, za dodržení zákonem zaručených práv stěžovatele a bez procesních vad, které by mohly mít vliv na zákonnost rozhodnutí žalovaného. Žalovaný správní orgán řádně zjistil skutkový stav, zejména pak ze žádosti o azyl a z důkladně vedeného pohovoru se stěžovatelem zcela dostatečně objasnil důvody, pro které stěžovatel žádá o poskytnutí azylu. Stěžovatel popsal důvody, proč žádá o azyl, podrobně v návrhu na zahájení řízení o udělení azylu. K těmto důvodům i jejich širšímu kontextu, zejména k okolnostem, za kterých opustil zemi původu, a o jeho ekonomické a sociální situaci s ním pak správní orgán vedl dostatečně podrobný pohovor, při kterém stěžovateli kladl otázky směřující k podstatě věci a umožňující mu jeho žádost o azyl podrobněji specifikovat a zdůvodnit. Rozhodnutí správního orgánu je nepochybně plně srozumitelné, jednoznačně popisuje zjištěný skutkový stav, přičemž vychází z provedených důkazů, a obsahuje logicky postavené důvody, o které se opírá.

Nejvyšší správní soud se dále zabýval námitkou stěžovatele, že žalovaný a krajský soud nesprávně interpretovali právní pojmy obsažené v zákoně o azylu [§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.]

Zákon o azylu v § 12 stanoví, že azyl se cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště. Ustanovení § 2 odst. 6 pak stanoví, že za pronásledování se pro účely tohoto zákona považuje ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady ve státě, jehož je cizinec státním občanem, nebo státu posledního trvalého bydliště v případě osoby bez státního občanství nebo pokud tento stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním.

Nejvyšší správní soud potvrzuje, a to v souladu se svojí konstantní judikaturou (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2003, č. j. 4 Azs 23/2003 - 65, rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 10. 2003, č. j. 3 Azs 20/2003 - 43, obojí na www.nssoud.cz), že důvody uváděné stěžovatelem, tj. ekonomické a existenční potíže, kdy nemohl najít práci a potíže se soukromými osobami, kdy mu bylo bráněno stýkat se snoubenkou, nejsou podřaditelné pod výše uvedené ustanovení zákona o azylu.

Stěžovatelovy námitky ohledně interpretace neurčitého právního pojmu „pronásledování“ se ve světle informací zjištěných ze správního spisu jeví jako účelové. Stěžovatel neopustil svou vlast z důvodu pronásledování ve smyslu zákona o azylu a ani to během správního řízení netvrdil. Jak již Nejvyšší správní soud judikoval: *„žadatel o udělení azylu zjevně patří do mocné skupiny osob toužících pobývat v České republice z víceméně soukromých pohnutek, spadajících svojí podstatou do režimu zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců, ovšem nesplňujících relativně tvrdší podmínky tohoto zákona, a proto se uchylujících do režimu zákona č. 325/1999 Sb., o azylu. Vzniklá disparita mezi těmito zákony v otázce přístupnosti pro jednotlivé cizince vyvolává nevhodnou nerovnováhu ve struktuře cizinců, kteří se do řízení podle těchto dvou zákonů zapojují, neúměrně zatěžující azylové řízení.“*: (Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 2. 2005, č. j. 2 Azs 216/2004 - 60, www.nssoud.cz). Do uvedené kategorie osob stěžovatel zjevně spadá, když jediným či přinejmenším hlavním důvodem odchodu do ČR byly jeho rodinné problémy související se vztahem se snoubenkou a když je evidentní, že žádost o azyl podal ve snaze legalizovat svůj pobyt v ČR.

Nejvyšší správní soud posoudil jako nedůvodnou i námitku stěžovatele, že splňuje podmínky pro aplikaci ustanovení § 91 zákona o azylu. V průběhu výše zmíněného pohovoru na otázku, co by se stalo v případě jeho návratu do vlasti, odpověděl: *„Nechci se do Mongolska vrátit, nemám tam žádnou záruku, že se užívím. Nevím co k tomu více dodat“*. V celém správním řízení pak neuvedl žádnou skutečnost, která by svědčila o možnosti aplikace § 91 zákona o azylu. Obavy o to, zda se v Mongolsku užíví, za důvod ke vztáhnutí překážky vycestování podle § 91 zákona o azylu považovat nelze, zejména s ohledem na to, že situace v této zemi nevykazuje znaky humanitární katastrofy, rozkladu státní moci či jiné obdobné situace, z níž by vyplývalo, že stěžovatel by v případě návratu do vlasti mohl být reálně ohrožen na životě svobodě či by mu hrozila jiná, v § 91 zákona o azylu uvedená nebezpečí.

Vzhledem k výše uvedenému nelze než konstatovat, že žalovaný i krajský soud správně interpretovali právní pojmy obsažené v zákoně o azylu, a námitka stěžovatele tudíž není důvodná.

Nejvyšší správní soud tedy nezjistil naplnění žádného z důvodů kasační stížnosti uplatňovaných stěžovatelem. Kasační stížnost proto podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalovaný správní orgán měl ve věci úspěch, nevznikly mu však náklady řízení o kasační stížnosti přesahující rámec jeho běžné úřední činnosti. Žalovanému nebylo důvodu přiznat právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 4 in fine ve spojení s § 120 s. ř. s.).

Advokátce stěžovatele, ustanovené usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 30. 6. 2005, č. j. 36 Az 886/2003 - 43, přiznal Nejvyšší správní soud odměnu za zastupování v řízení o kasační stížnosti, a sice 2x 1000 Kč za dva úkony právní služby podle § 11 odst. 1 písm. b) a d) ve spojení s § 9 odst. 3 písm. f) a § 7 vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „AT“), a na to navázaný paušál 2x 75 Kč podle § 13 odst. 3 AT, jakož i 19 % DPH ve výši 408,50 Kč. Celkem tedy advokátce stěžovatele přísluší 2558,50 Kč.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. listopadu 2005

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu